

खडी क्रशर धारक यांनी गौण
खनिजाच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र गौण
खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन)
नियम, २०१३ अन्वये व्यापारी परवाना
घेणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र.गौखनि-१०/०२२३/प्र.क्र.२४/ख-२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय मुंबई-३२
दिनांक :- ०९ मे, २०२३

संदर्भ : महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३

प्रस्तावना:-

खाण व खनिज (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९५७ (१९५० च्या ६७) च्या कलम १५(१)(३) अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा वापर करून महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ तयार करून दिनांक १९.०८.२०१३ रोजीच्या राजपत्रात प्रसिध्द करण्यात आले आहे.

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील प्रकरण सहा नुसार/मध्ये गौण खनिजाचा साठा व विक्री करणेसाठी व्यापारी परवाना घेणेबाबतची तरतूद नियम ७१ ते ७८ मध्ये करण्यात आलेली आहे.

राज्यात गौण खनिजाचे काही प्रमाणात अनधिकृत उत्खनन व वाहतूकीचे प्रकार निदर्शनास आले आहेत. खडी क्रशर युनिटसाठी परवागी उद्योग विभागाच्या अंतर्गत क्षेत्रीय कार्यालयाकडून देण्यात येते. परंतू, अशा खडी क्रशरची नोंद महसूल विभागाकडे होत नसल्याने तेथे वापरलेल्या दगडाच्या परिमाणाची तपासणी करणे शक्य होत नाही. त्यामुळे अवैध उत्खनन व वाहतूकीला प्रतिबंध करण्याच्या उद्देशाने व महसूलाचे होणारे नुकसान टाळण्यासाठी स्टोन क्रशर/खडी क्रशर धारक यांना महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम २०१३ अन्वये व्यापारी परवाना घेणेबाबत बंधनकारक करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील तरतुदीनुसार स्टोन क्रशर/खडी क्रशर धारक यांनी व्यापारी परवाना व इतर अनुषंगीक बाबीसाठी खालील प्रमाणे कार्यवाही करावी.

- (i) महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील नियम ७१ नुसार प्रत्येक खडी क्रशर/स्टोन क्रशर धारक यांनी व्यापारी परवाना घेणे बंधनकारक राहील

- (ii) खडी क्रशर/स्टोन क्रशर धारक यांनी व्यापारी परवाना घेण्यासाठी “महाखनिज” या संगणक प्रणालीवर ऑनलाईन अर्ज करून व्यापारी परवाना प्राप्त करून घेणे क्रमप्राप्त राहिल
- (iii) ऑनलाईन अर्ज प्राप्त झाल्यावर सक्षम प्राधिकारी म्हणजे जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी यांनी महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ च्या ७२ नुसार तात्काळ कार्यवाही करावी
- (iv) महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील ४६(२६) व ७८ नुसार गौण खनिजाच्या वाहतूकीसाठी वाहतूक करणाऱ्या वाहणासोबत “वाहतूक परवाना” ठेवणे बंधनकारक राहिल.
- (v) खडी क्रशर/स्टोन क्रशरसाठी वापरण्यात येणाऱ्या गौण खनिजाच्या वापराबाबत “परिशिष्ट-अ(आवक नोंदवही)” व “परिशिष्ट-ब(जावक नोंदवही)” प्रमाणे नोंदवही ठेवणे बंधनकारक राहिल व त्याबाबतचा तालमेळ वेळोवेळी क्षेत्रीय अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडून तपासण्यात येईल.
- (vi) वाहतूक करणाऱ्या वाहनांना GPS प्रणाली बसवणे बंधनकारक राहिल अशा GPS असलेल्या वाहनांची नोंद “महाखनिज” प्रणालीवर करण्यात यावी. GPS प्रणाली नसलेल्या वाहनांची वाहतूक अवैध समजण्यात येईल.
- (vii) व्यापारी लायसन्स धारक यांनी ज्या ठिकानी स्टोन क्रशर/खडी क्रशर साठी परवाना घेतला असेल /त्या ठिकाणी साठा करण्यासाठीच परवाना घेतला आहे अशा जागा महाखनिज प्रणालीवर Geo fencing करण्यात याव्यात.
- (viii) गौण खनिजाचे वाहतूक करताना वाहतूक परवाना पास नसल्यास महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील नियम ७९ नुसार तसेच प्रचलित नियमानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
- (ix) सदर शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अमलात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२३०५०९१५०३१८८११९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरिने सांक्षातिक करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स. गो. मोहिते)

कार्यासन अधिकारी, महसूल व वन विभाग

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. विधानसभा अध्यक्ष यांचे खासगी सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
४. मा. विधानपरिषद सभापती यांचे खासगी सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
५. मा.मंत्री (महसूल) यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

६. सर्व मा. मंत्री/मा. राज्यपाल यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय मुंबई.
७. सर्व मा. विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य
८. सर्व मंत्रालयीन विभाग
९. सर्व विभागीय आयुक्त
१०. सर्व जिल्हाधिकारी
११. सर्व उपविभागीय अधिकारी
१२. सर्व तहसिलदार

खडी/स्टोन क्रशरसाठी नोंदवहीचा नमूना

परिशिष्ट-“अ”

आवक नोंदवही

अ.क्र.	दिनांक	गौण खनिजाचे नाव	गौण खनिज कोटून आणले त्याबाबतची माहिती(खाणपट्टा आदेश)	गौण खनिजाचे परिमाण (ब्रास/मे.ट.)	वाहन क्रमांक	eTP नंबर	शिल्लक साठा (Progressive)
१	२	३	४	५	६	७	९

खडी/स्टोन क्रशरसाठी नोंदवहीचा नमूना

परिशिष्ट-“ब”

जावक नोंदवही

अ.क्र.	दिनांक	गौण खनिजाचे नाव	गौण खनिज घेणाऱ्याचे नाव	गौण खनिजाचे परिमाण (ब्रास/मे.ट.)	वाहन क्रमांक	eTP नंबर	गौण खनिज ज्या ठिकाणी पोहच होणार आहे ते ठिकाण	शिल्लक साठा
१	२	३	४	५	६	७	८	९